

นโยบาย 5ส ของประเทศไทย

5ส หรือ 5S เป็นหลักการพื้นฐานที่ถูกคิดค้นขึ้นเพื่อเตรียมพื้นฐานที่ดีสำหรับการปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพของการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในองค์กร 5ส มีรากฐานมาจากแนวคิดในการเพิ่มคุณภาพของชาวญี่ปุ่น ที่ประกอบด้วย เซิริ (Seiri) = สะสาง เซตง(Seiton) = สะดวก เซโซ (Seiso) = สะอาด เซเคตซุ (Seiketsu) = สุขลักษณะ และ ชิตสูกะ(Shitsuke) = สร้างนิสัย เมื่อนำมาปรับปรุงใช้ในประเทศไทยโดยเริ่มจากภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะงานในโรงงาน จึงได้ชื่อภาษาไทยว่า 5ส และต่อมาจึงมีการนำมาใช้ในหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจบางแห่งที่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนี้ **จวบจนเมื่อ 27 ตุลาคม 2541 คณะรัฐมนตรี** ได้มีมติให้ทุกส่วนราชการ**ดำเนินกิจกรรม 5ส เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 5ส** จึงกลายเป็นนโยบายของรัฐบาล ที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเพื่อเข้าสู่การขอรับการรับรองระบบคุณภาพภาครัฐที่เรียกว่า ระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของภาครัฐ (Thailand international Sector Standard management System and Outcomes : P.S.O)

กิจกรรม 5ส เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่ช่วยปรับปรุงพื้นที่การทำงานเพื่อค้นหาปัญหาและสาเหตุ ความบกพร่อง และเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน 5ส ตามประเทศต่างๆ ดังตัวอย่าง

5s (ญี่ปุ่น)	5 S's (ตะวันตก)
1. SEIRI (เซิริ)	1. Sort (คัดเลือก)
2. SEITON (เซตง)	2. Straighten (จัดให้เรียบร้อย)
3. SEISO (เซโซ)	3. Scrub (ขัดถู)
4. SEIKETSU (เซเค็ทซึ)	4. Systematize (ทำให้ เป็นระบบ)
5. SHITSUKE (ชิทสึเกะ)	5. Standardize (ทำให้ เป็นมาตรฐาน)

เทคนิคการทำ 5 ส.ให้ประสบความสำเร็จ

หลายคนคงเคยมีความคิดที่ว่า “ฉันจะทำ 5 ส. เฉพาะบริเวณใกล้ ๆ ตัวฉัน และฉันจะค่อย ๆ ทำเท่าที่ฉันทำได้เท่านั้น” ใช่ไหมครับ ? ผมยอมรับครับ ว่าผมเองก็เคยเป็นอีกหนึ่งคนที่เคยคิดแบบนี้ ซึ่งถ้าเราคิดแบบนี้ซะแล้วเราคงทำ 5 ส. ไม่สำเร็จแน่ๆครับ ดังนั้นเรามาลองปรับแนวคิดใหม่ เพื่อตนเองกันเป็นต้นว่า “ 5 ส. ฉันทำได้ และจะสามารถทำมันให้สำเร็จ ” ซึ่งถ้าคิดแบบนี้ และลงมือทำอย่างเต็มความสามารถแล้วล่ะก็ เราจะต้องประสบความสำเร็จอย่างแน่นอนครับ และฉบับนี้ผมจะขอแนะนำเรื่อง เทคนิคการทำ 5 ส. ให้ประสบความสำเร็จ ว่ามีแนวทางใดบ้าง ที่จะทำให้เรื่องของ 5 ส. นั้นประสบความสำเร็จกันครับ

1. จงเริ่มลงมือทำ 5 ส. อย่างจริงจัง โดยผู้บริหารต้องประกาศนโยบาย 5 ส. ให้บุคลากรทุกคนทราบ มีวันทำ BIG CLEANING DAY เพื่อการทำทำความสะอาดครั้งใหญ่พร้อมกันทั้งหน่วยงาน มีการกำหนดช่วงเวลากิจกรรมที่เข้มข้น และลงมือทำอย่างจริงจัง อย่างต่อเนื่อง

2. จัดให้มีการทำ 5 ส. ทัวทั้งองค์กร (บริษัทหรือหน่วยงาน) ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทุกส่วนงาน โดยอาจมีการแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบออกเป็นหน่วยย่อยเพื่อให้ง่ายต่อความรับผิดชอบในการทำ 5 ส. และง่ายต่อการประเมินผล

3. ให้แต่ละหน่วยงาน หรือ แต่ละฝ่ายในสถานประกอบการ ลงมือทำ 5 ส. อย่างมีแผนงานหรือตามที่วางไว้ โดยมี การตั้งเป้าหมาย หรือหัวข้อกิจกรรม (Theme) ให้ชัดเจน เช่น หัวข้อการให้คะแนนและหักคะแนนในจุดต่างๆ และหลักเกณฑ์การประเมินผล เพื่อเป็นเครื่องมือให้การชี้วัดผลการดำเนินการกิจกรรม 5 ส.

4. ทำ 5 ส. ทั้งทั้งองค์กร ทั้งสำนักงาน และทั้งโรงงาน จัดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม รวมทั้งให้ทุกคนมีความเข้าใจในหลักการดำเนินกิจกรรม ความหมายของแต่ละหัวข้อ ซึ่ง สามารถดำเนินการได้หลายแบบ เช่น การทำบอร์ดกิจกรรม 5ส. ,การจัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้อย่างเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรม 5ส. , การเลือกตัวแทนคณะกรรมการ 5 ส. เพื่อวัดผลการดำเนินการในองค์กร เป็นต้น

5. ทุกหน่วยงานจะต้องมี ตาราง หรือ รายการ หรือ รายชื่อของสิ่งของ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นหรือไม่ได้ใช้ และเวียนให้หน่วยงานอื่น ๆ ทราบ เพื่อที่ว่าหน่วยงานไหนต้องการวัสดุสิ่งของที่ไม่ใช่ของหน่วยงานอื่น จะได้มี การและเปลี่ยนสิ่งของที่ไม่ได้ใช้งานระหว่างหน่วยงานภายในบริษัท

6. ทุกหน่วยงานจะต้องมีใบแสดง หรือ *Checklist* ความก้าวหน้าของการทำ 5 ส. และติดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

เราจะเห็นได้ว่า ในการทำงานหรือแม้กระทั่งกิจกรรม 5 ส. นั้น ล้วนมีเทคนิคต่างๆ เพื่อให้งานหรือกิจกรรมเหล่านั้นประสบความสำเร็จ และผ่านลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่สิ่งที่สำคัญไม่แพ้กันคือ “การเริ่มลงมือทำ” อย่างจริงจัง อย่าปล่อยให้เทคนิคนี้ ที่เรารู้ เป็นเพียงแนวคิดทางทฤษฎีที่ไม่ได้ลองนำมาใช้เลย ลองนำมาประยุกต์ใช้กันดีกว่า